

Motion till riksdagen 2005/06:Ju384

av **Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -)**

Ett grönt rättsväsende för framtiden

Motionen delad mellan flera utskott

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Inledning	4
Värna friheten	4
Skyddet för individen.....	5
Skydda grundlagen – inför författningsdomstol.....	5
Skydd för andra och annat än människor	6
Skyddet för miljön	7
Inte hårdare tag utan vård.....	9
Nya påföljder behövs	10
Bara brottslingar i häktena	11
En polis för alla	11
Fler specialiserade åklagare	14
Allas tillgång till lagen.....	15
Domare av folket och för folket	16
En förändrad juristutbildning	17
Bättre folkrepresentation i domstolarna	17
Förbättrad säkerhet i domstolarna	19

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om enskildas rätt till användning av bevismedel, rätt till medborgarvittnen och rätt till skadestånd vid felaktig personuppgiftshandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda förutsättningarna för införandet av en författningsdomstol i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om möjligheter att överklaga djurförsöksetiska nämnders beslut samt om hur prövningen av dessa beslut skall ske.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att talerätt, som vissa sammanslutningar och företrädare har enligt miljöbalken, skall införas för att kunna föra djurens talan och för att tillvarata deras rätt i brottmåls- och civilprocesser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skadeståndsskyldighet för den som döms för djurplågeri och inrättande av en djurskyddsfond.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett utökat medborgar- och brukarinflytande i olika statliga beslutsprocesser.²
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om åtgärder för att förhindra och beivra miljöbrott.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av kartläggning av diskriminerande strukturer inom rättsväsendet i stort och om behovet av utbildning inom kriminalvården.
9. Riksdagen begär att regeringen låter utreda ett nytt påföljdssystem inom straffrätten.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om att häkten eller andra inläsningsformer skall kunna avskaffas för de grupper som anges i motionen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av reformer inom polisväsendet.
12. Riksdagen begär att regeringen låter göra den översyn av 13 § polislagen som anges i motionen.
13. Riksdagen beslutar att 13 b och c §§ polislagen skall avskaffas.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler specialiserade åklagare.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett samlat och fritt tillgängligt rättsinformationssystem.
16. Riksdagen begär att regeringen snarast låter göra en översyn av rättshjälpssystemet i enlighet med vad som anförs i motionen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om att låta utreda hur de åtgärder kan genomföras som avser rekryteringen av domare i Sverige.

Fel! Okänt namn på

18. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om vikten av kontinuerlig utbildning och säkerställande av kunskap bland domare såvitt avser otillåten diskriminering, HBT-frågor, våld i nära relationer, sexualbrott och miljöbrott.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en reformerad juristutbildning.³
20. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om behovet av reformering av nämndemannasystemet för förbättrad etnisk representativitet och en förnygring samt vad som anförs om förbättrade ersättningar för nämndemannauppdraget.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör avskaffa kravet på svenskt medborgarskap för att bli nämndeman i domstol.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om behov av förbättrad säkerhet för parter i rättegångar.

¹ Yrkande 3 hänvisat till MJU.

² Yrkande 6 hänvisat till KU.

³ Yrkande 19 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

Inledning

I Sverige är alla i formell mening lika inför lagen och vi har ett rättsväsende som skall tillse att lag, rätt och ordning upprätthålls. Reellt sett är tyvärr detta inte alltid fallet utan rapporter och nyheter om poliser och andra tjänstemän som missbrukar sin makt ökar i antal. Domare döms för brott, som deras chefer sedan bagatelliserar och förringar. Dessutom utökas rättsväsendets befogenheter att inkräkta på våra privatliv. Men bilden är inte bara mörk. Aldrig förr har rättsväsendet haft lika stora möjligheter till dialog och kommunikation med allmänheten, aldrig förr har möjligheterna till ökad insyn och förståelse varit större. Utvecklingen av rättsväsendet är därför förenat med både möjligheter och svårigheter.

Värna friheten

En av den svenska rättsstatens fundament är att alla är oskyldiga till dess motsatsen har bevisats. För att bära upp denna oskyldighetspresumtion har vi i svensk rätt grundläggande principer om objektivitet, proportionalitet och muntlighet, som skall prägla de brottsutredande myndigheterna och dömande instanserna. Vi har en i grundlag fastlagd princip om att alla skall vara lika inför lagen, och har ett noga reglerat skydd för mänskliga fri- och rättigheter. För att ytterligare stärka och betona detta skydd är Sverige sedan länge medlem i Europarådet och har tillträtt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Sverige har dessutom inkorporerat denna s.k. Europakonvention i svensk rätt.

Sverige har således en sedan länge grundmurad rättstradition där individens rätt och frihet i förhållande till det allmänna varit noga reglerad och skyddad och där varje ingrepp från det allmänna i individens integritet noga har vägts på guldväg. Så är dock inte längre fallet.

Vi har i Sverige sedan en tid – och framför allt i den s.k. terrorismdebatens spår – kommit att överösas av mer eller mindre genomtänkta förslag på hur staten skall kunna övervaka enskilda individers ageranden i olika sammanhang. Polisen har begärt och har tillerkänts utökade möjligheter att inkräkta på den individuella integriteten genom allt från regler om användande av överskottsinformation till utökade möjligheter att registrera och använda DNA. Förslag framförs om möjligheter för det allmänna att bereda sig tillträde till enskilda personers datorer, utan personernas kändedom, för att övervaka all information som hanteras. Det framförs förslag om möjligheter att utsätta oskyldiga personer för så kallad buggning och att tvinga teleoperatörer och andra att lagra elektronisk information upp till tre år. Miljöpartiet tar avstånd från dessa och motsvarande integritetsinskränkande åtgärder.

Lösningen på terrorism kan aldrig vara hårdare tag, strängare straff, högre murar och skarpare vapen. Våld föder våld och hårdare tag leder till hårdare tag i samhället. Lika lite som vi tror att dödsstraff avskräcker personer från att döda, tror vi att hårdare tag och mer övervakning skyddar oskyldiga mot

terrorismens verkningar. Vi anser att den brottslighet vi möter och har omkring oss idag måste ses i dess totala kontext där brotten är slutet på en lång orsakskedja där fattigdom, hälsoproblem, bostadslöshet, missbruk och utnyttjanden av medmänniskor, ofta är något av de första leden.

Skyddet för individen

I stället för att utöka statens övervakningsmöjligheter, tror vi på att öka skyddet för den enskilde samtidigt som det allmänna skall förfina sina metoder inom ramen för de lagliga övervaknings- och brottsutredningsmetoder som redan finns.

Huvudprincipen i detta system blir då att den enskilde alltid är oskyldig till dess motsatsen har bevisats och att individen alltid skall ha en oavvislig rätt att för det allmänna få visa sin oskuld. Det handlar om en rätt, men ingen skyldighet, att kunna få ta DNA-prov, att kunna få ta del av uppgifter i övervakningskameror hos varuhus eller andra ställen där personen påstås ha varit eller inte varit, att få tillgång till flera av de metoder som det allmänna har i sitt arbete. Rätten till lika stridsmedel i domstol och förundersökning får inte bara vara fina ord i Europadomstolen.

Vi anser dessutom att alla misstänkta, målsäganden och andra som förhörs eller hörs upplysningsvis vid förundersökning på grund av misstänkt brott, skall ha en rätt till ett samtidigt närvarande medborgarvittne.

I ett samhälle där polis och åklagare tillerkänts allt större maktbefogenheter och möjligheter att ingripa i den enskildes privatliv blir också skyldigheten för staten att kompensera människor vars integritet kränkts i onödan desto viktigare. För att få reda på om övervakning eller annat integritetsintrång skett, anser vi det vara en oavvislig rätt för alla individer att hos de brottsundersökande myndigheterna kunna få besked om vilka uppgifter som finns lagrade, hur och av vem de inhämtats, när det skett och för vilket syfte. Personuppgiftslagen måste således gälla fullt ut. Staten skall därför alltid vara skyldig att genom skadestånd ersätta den som oförskyllt fått personuppgifter registrerade eller använda, hos någon brottsundersökande myndighet eller domstol.

Vad som ovan anförts om enskildas rätt till användning av bevismedel, rätt till medborgarvittnen och rätt till skadestånd vid felaktig personuppgiftshantering, bör riksdagen ge regeringen till känna.

Skydda grundlagen – inför författningsdomstol

Miljöpartiet har sedan lång tid tillbaka hävdad behovet av en författningsdomstol för att sätta ljuset på hur våra grundlagar upprätthålls. Sedan inträdet i Europeiska Unionen (EU) har beslutanderätt överlämnats till EU och att detta

Fel! Okänt namn på

är problematiskt på många olika sätt har bland annat uppmärksammats av lagrådet i dess yttrande den 28 juni 2005 med anledning av lagrådsremiss över förslag till lag om ändring i lagen (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till EU. Att dessutom EG-rätten är överordnad den svenska rätten (inklusive våra grundlagar) framgår av 10 kap. 5 § RF. Vårt medlemskap i EU innebär att vår egen rättstradition och rättskultur urholkas allt eftersom nya förordningar, direktiv och rambeslut får direkt tillämplighet, direkt effekt eller skall implementeras genom olika följdlagstiftningar. Framför allt ser vi allt oftare hur våra olika rättskulturer krokar. Detta medför osäkerhet och missförstånd om vad som egentligen gäller. På sätt som beskrivs på annat ställe i denna motion har EU bland annat kommit att verka för åtgärder som drastiskt kränker den individuella integriteten.

Vidare har lagstiftningsarbetets tidsramar minskat, till nackdel för de demokratiska beslutsprocesserna och rättssäkerheten. Vi ser därför ett behov av en viss inbyggd tröghet i systemet. En författningsdomstol skulle kunna utgöra en garant för att lagstiftningen är förenlig med våra grundlagar så att våra fri- och rättigheter inte kränks. Genom införandet av en författningsdomstol kan den så kallade lagprövningsrätten avskaffas och en fri domstol inrättas med enda funktion att värna grundlagarna och pröva om författningsförslag från regeringen liksom rambeslut med mera från EU är förenliga med grundlagen.

Vi anser därför att det är viktigt att utreda möjligheterna att införa en författningsdomstol med uppgift att exempelvis påpeka konflikter mellan vår egen grundlag och implementeringen av gemenskapsrättsakter, men också att utgöra domstol för enskilda och vissa juridiska personer vid ”författningsbesvär”. Möjligen finns det fler uppgifter som en sådan domstol skulle kunna handha. En utredning bör utreda om så är fallet och vilka uppgifter det i så fall skall vara.

Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag att utreda förutsättningar för införandet av en författningsdomstol i Sverige.

Skydd för andra och annat än människor

Djur som utsätts för övergrepp har endast staten som för deras talan i mål om djurplågeri. Avstår staten så finns det ingen som värnar djuren i den processen. Den finansiella risken som djurplågaren tar vid djurplågeriet blir då försvinnande liten och konkretiseras endast om kommunal tillsynsmyndighet förbjuder djurhållaren att fortsätta ha djur. Vi anser att detta är otillständigt och vill därför att den talerätt som vissa sammanslutningar och företrädare har enligt miljöbalken även skall omfatta att kunna föra talan för djuren och deras rätt i brottmåls- och civilprocesser. Skadestånd skall kunna dömas ut, men skall tillfalla en särskild fond för arbete med plågade djur.

Dagens möjligheter att använda djur för olika former av försök regleras inom djurskyddslagen (1988:534). Regeringen har genom proposition (2004/05:177 Etisk prövning av djurförsök m.m.) föreslagit vissa förbättring-

ar och skärpningar avseende den etiska prövningen av djurförsöken. Denna proposition innehåller dock inget förslag om möjlighet att överklaga de etiska nämndernas beslut och hur denna prövning skall ske. Vi anser att den rätt som bland annat djurskyddsorganisationer har i andra sammanhang att föra talan skall gälla även i dessa sammanhang, att överklagande skall ske till ett självständigt centralt organ för hela landet och att det i detta organ skall finnas tillgång till såväl sakkunskap om djurskydd som alternativa försöksmetoder. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Det finns vidare inom staten olika myndigheter som har att fullgöra och bevaka intressen inom sitt område; kulturvård, miljövärd, arkiv med mera. Det förekommer att personer ur allmänheten påkallar initiativ eller åtgärder av myndigheten, kanske för att stoppa pågående övergrepp eller olagligheter, eller kanske bara för att förhindra ett pågående ekonomiskt resursslöseri. Ibland agerar myndigheten med anledning av de synpunkter som framförs, men kanske lika ofta gör myndigheten ingenting alls. Lika ofta som myndigheterna inleder en dialog med de berörda grupperna, så gör det de inte. Vi anser mot den bakgrunden att det bör närmare utredas hur sammanslutningar av enskilda skall kunna tillvarata olika allmänna intressen inom sektorsmyndigheters ansvarsområden, om och när myndigheten underlåter att agera. Det handlar om en utökad brukar- och medborgardialog.

Riksdagen bör därför ge regeringen till känna vad som här anförts om att talerätt, som vissa sammanslutningar och företrädare har enligt miljöbalken, även skall avse att kunna föra talan för djuren och att tillvarata deras rätt i brottmåls- och civilprocesser. Riksdagen bör även som sin mening ge riksdagen till känna vad som anförts om behovet av ett utökat medborgar- och brukarinflytande i olika beslutsprocesser.

Skyddet för miljön

En god miljö är en förutsättning för att såväl människor som djur skall kunna leva ett fullgott liv. Vare sig det handlar om kvicksilverutsläpp, nedskräpning eller bedrivande av otillåten täktverksamhet, så drabbar det i större eller mindre grad människans möjligheter att existera på jorden. De senaste årens väderrelaterade katastrofer har inte uppkommit spontant utan är orsakade av människors miljöförstöring.

Ett sätt att bekämpa miljöförstöring är kriminalisering av visst miljöförstörande beteende. Så har skett i Sverige och vi har i dag en omfattande reglering inom allt från miljöbalk till brottsbalk och olika speciallagstiftningar. För att beivra begångna brott och i görligaste mån förhindra att nya uppstår finns allt från kommunala tillsynsmyndigheter inom miljö- och hälsoskyddsområdet till miljöåklagare och miljödomstolar. Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle förutsätter ett upprätthållande av regelverket inom miljöområdet, och att ett väl fungerande arbete mot miljöbrott är väsentligt för detta har även bekräftats i budgetpropositionen för år 2006.

Fel! Okänt namn på

I Sverige finns sedan den 1 januari 2000 särskilda miljöåklagare som tillsammans med särskilt utbildade polismän utreder misstankar om miljöbrott. I dagsläget finns det ungefär 15 miljöåklagare.

Av tillgänglig statistik (bland annat BRÅ 2004) framgår att få miljöbrott personuppklaras, dvs. en mycket stor andel av brottsmisstankarna skrivs av och leder aldrig till lagföring. Många miljöbrott är svårutredda och det finns stora problem att visa uppsåt. BRÅ pekar på att detta sannolikt beror på betydande resursproblem och att en för hög arbetsbörda leder till att många brottsmisstankar skrivs av. Åklagarmyndighetens statistik för år 2004 utvisar bland annat att av 4 196 anmälda misstankar om brott avskrevs över 3 400 före förundersökningens inledande, totalt gick 303 till strafföreläggande och 255 till åtal.

Vi har tillsammans med regeringen och Vänsterpartiet genomfört kraftiga satsningar inom polisväsendet och har även tillfört åklagarmyndigheten betydande resurser för anställande av fler miljöåklagare. Fler åtgärder krävs dock för ett effektivt bekämpande av miljöbrotten och för att förhindra att fler uppkommer.

Vi föreslår följande åtgärder:

Den kommunala tillsynsfunktionen inom miljö- och hälsoskyddsområdet måste klarare än som är fallet idag stå fri från den verksamhet den är satt att granska. Detta gäller särskilt kommunal verksamhet. Vi anser därför att kommunallagen och miljöbalken skall förtydligas på så sätt att det skall framgå att nödvändiga resurser för ett effektivt tillsynsarbete alltid måste finnas tillgängliga. Det har dessutom framkommit uppgifter om att kommuner i Sverige ignorerar förbudet mot att låta en och samma nämnd såväl bedriva en viss verksamhet som att ha tillsyn över densamma (jämför 3 kap. 5 § kommunallagen (1991:900)) och vi anser därför att de lagstiftningsrelaterade förtydliganden som föreslagits i tillsynsutredningens betänkande Tillsyn. Förslag om en tydligare och effektivare tillsyn (SOU 2004:100) skall genomföras, men även att de förslag som framförts om att vid vissa fall låta länsstyrelsen eller annan statlig myndighet överta tillsynsverksamheten skall genomföras. Den kommun som fråntas tillsynsansvaret bör samtidigt erlagga någon form av finansiell kompensation till den statliga myndighet som övertar tillsynsfunktionen. Därigenom påskyndas ett återställande av de brister som föranlett överflyttningen av tillsynsansvaret.

De kommunala tjänstemännen inom miljö- och hälsoskyddsområdet är många gånger de som först kommer i kontakt med det misstänkta brottet, eller som upptäcker att ett brott kan komma att ske. Ett väl fungerande samarbete mellan dem och miljöpoliserna och åklagarna är därför av den yttersta vikt. Vi anser att det skall ingå som en naturlig del i de berörda aktörernas arbete att utveckla samarbetsformer, öka kunskaps- och erfarenhetsutbytet och att utveckla informationsöverförandet mellan aktörerna. På så sätt blir den kommunala tillsynsmyndighetens grundarbete av en högre kvalitet, polis- och åklagararbeten förenklas och fler miljöbrott kan personuppklaras. Vikten av ett väl fungerande samarbete bekräftas i budgetpropositionen för år 2006 (utgiftsområdet fyra) men vi anser att det krävs en tydligare styrning med

kraftigare fokus på preventivt arbete, än vad som idag är fallet. Det måste vara naturligt att alla aktörer samarbetar med varandra i såväl brottsutredning som bekämpning och prevention.

Fler poliser måste specialiseras för att arbeta med bekämpning av miljöbrott och de måste knytas närmare de kommunala tillsynsmyndigheterna.

Miljöåklagarna kommer under åren 2006 till 2008 att väsentligt öka i antal. Det är av den största vikt att de kontinuerligt kompetensutvecklas, att de medvetandegörs om diskriminerande strukturer inom såväl rättsväsendet som bland de misstänkta och att deras yrkesroll ständigt bekräftas och utvecklas.

Vi anser vidare att personal vid domstolar som arbetar med miljöbrott skall erbjudas kontinuerliga utbildningar avseende miljöbrottslighet.

Frågan om förändrade påföljder inom miljöbrottsligheten måste omfattas av det uppdrag vi framför på annat ställe i denna motion om en total översyn av straffrättens och specialstraffrättens påföljdssystem. Det är särskilt aktuellt inom just miljöbrottsområdet där frågor om införande av kraftigare ekonomiska sanktionsmedel kan vara lämpligt.

Slutligen har det framkommit att misstänkta miljöbrott hinner preskriberas innan de utreds eller hinner bli avdömda i domstol. Frågan om förlängning av preskriptionstider för miljöbrott bör därför utredas men utgångspunkten är att preskriptionstiden skall börja löpa från den dag brottet upptäcktes och inte från den dag brottet begicks.

Vad som ovan anförts om åtgärder för förhindrade och beivrande av miljöbrott skall riksdagen ge regeringen till känna.

Inte hårdare tag utan vård

Det finns brott som är så grymma, omänskliga och fruktansvärda att gärningsmannen av såväl individual som allmänpreventiva skäl måste hållas helt avskild från det övriga samhället. Det handlar om att använda fängelser, psykiatrisk vård eller andra inlåsningmöjligheter (sluten ungdomsvård med mera). För att den dömda inte skall återfalla i brott, krävs det enligt vår mening, såväl effektiva och verkningsfulla vård- och behandlingsinsatser inom de olika institutionerna, som sociala och rehabiliterande funktioner.

Vi anser därför att dagens kriminalvård måste skifta fokus från förvaring och omhändertagande, till vård, behandling, rehabilitering och socialisering. Det handlar kort sagt om att med alla tillgängliga medel försöka omvända den dömda och att visa att ett liv utan brottslighet är ett betydligt bättre liv än ett med kriminalitet. Mot bakgrund av detta instämmer vi i huvudsak i övervägande delen av de slutsatser som framförs av Kriminalvårdskommittén i dess slutbetänkande Framtidens kriminalvård (SOU 2005:54) men vi utvecklar vår syn om hur kriminalvården skall fungera i partimotion 602.

Det finns dock skäl att här särskilt betona vikten av att såväl Statens institutionsstyrelse som kriminalvårdsstyrelse och andra huvudmän med kraft motarbetar de diskriminerande strukturer vi under senare tid fått besked om finns inom de olika institutionerna. Vare sig de som är dömda till en frihets-

Fel! Okänt namn på

berövande påföljd eller de som av andra skäl vistas inom de olika institutionerna, får under några som helst omständigheter mötas av diskriminerande beteende från medintagna, medpatienter eller personal. Vi ser allvarligt på de tecken som finns på diskriminerande strukturer och anser att kriminalvården och andra som vårdar intagna med anledning av begångna brott omedelbart skall kartlägga förekomsten av dessa och föreslå åtgärder för dess avhjälpan. Vi vill även att all personal som arbetar med berörda intagna och patienter, skall ha genomgått utbildningar om vad som är tillåten och icke tillåten diskriminering, om våld i nära relationer och om hatbrott och bekämpning av dessa.

Vad som anförts om behovet av kartläggning av diskriminerande strukturer och behovet av utbildning skall riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Nya påföljder behövs

Inlåsnings och inkapacitering kan som ovan anförts under vissa omständigheter vara av nöden tvungna. Det får dock aldrig vara så att en dömd brottsling placeras i fängelse av slentrian eller i brist på andra mer effektiva alternativ, lika lite som vistelsen på institution inte medför vård, behandling eller försök till åtgärdande av brottets orsaker. En vistelse inom lås och bom riskerar då att förvärra den dömdes situation, så att han eller hon vid fri- eller hemgång är en betydligt farligare och mer aggressiv person, än vid intagningen.

Det finns alternativ till fängelse; det handlar om användande av sk. elektronisk intensivövervakning (fotboja), skyddstillsyn med mera. Vi anser dock att det nu är dags att göra en generell och övergripande översyn av hela påföljdssystemet, med fokus på att avgöra vilka påföljder som kan vara mest effektiva för samhällets och den enskildes del. Skäl finns enligt vår mening att överväga om inte vi, liksom bland annat i Finland, skall kraftigt öka användningen av dagsbotspåföljden, kraftigt utöka möjligheten att använda den så kallade fotbojan, att bereda dömda tillfälle att bo i hemmet med en anmälningsskyldighet till polis eller övervakningsmyndighet, eller att helt enkelt se över om det finns helt nya påföljder. Ytterligare förslag är att vid valet av påföljd beakta den ekonomiska konsekvens ett brott har fått eller kunde ha fått, på så sätt att den dömda i stället för fängelsestraff (eller som är fallet i dag döms till villkorlig dom och eventuellt några dagsböter) döms att betala penningböter eller dagsböter motsvarande den ekonomiska skadan brottet fått eller kunde ha fått. Vi vill därför att dagens påföljdssystem skall bli föremål för en övergripande översyn i syfte att minska antalet intagna i fängelserna och att minska användningen av fängelse som påföljd.

Det finns vidare tecken på att utländska personer diskrimineras när det gäller val av påföljd.

Riksdagen skall sammanfattningsvis uppdra till regeringen att utreda ett nytt påföljdssystem inom straffrätten.

Bara brottslingar i häktena

I Sveriges häkten finns i dag inte bara de som misstänks för brott eller de som avvaktar verkställigheten av brott. Där finns även unga personer som är föremål för insatser inom socialtjänsten, utländska personer som förvaras åt Migrationsverket eller utländska personer som väl är misstänkta för eller dömts för brott, men som om de varit svenska medborgare aldrig skulle ha häktats.

I detta perspektiv finner vi det särskilt angeläget att peka på den omänskliga situation som utländska personer påtvingas av staten genom s.k. förvar enligt utlänningslagstiftningen. 2004 fanns 43 personer i häkte, enligt vår mening många gånger helt i onödan. Vi anser att denna kategori människor skall slippa vara inlåsta i häkten.

Det finns vidare andra grupper av personer som varje år tillbringar långa tider inlåsta på våra häkten och där det enda skälet för att häkta dem är att de inte är svenska medborgare eller inte är bosatta i Sverige. Det handlar om personer med annat än svenskt medborgarskap, som häktas i avvaktan på rättegång eller till dess ådömd påföljd verkställts. Denna ordning – där exempelvis en polsk medborgare som misstänks för brott i Blekinge häktas där, men där en svensk medborgare från Stockholm inte häktas, är gravt diskriminerande och måste avskaffas. I häkten skall endast de personer sitta som oundgängligen måste detta, inga andra.

Det är vidare djupt olyckligt att personer som är under 21 år och som inte dömts för någon som helst brottslighet, stundtals förvaras i häkte. Vare sig det handlar om att "bara" övernatta inför en domstolsförhandling, att vistas på häktet några dygn i avvaktan på att erhålla behandlingsplats eller dylikt, är det ytterst olämpligt att ha dessa personer i häktena. Bättre är att Statens institutionsstyrelse och Sveriges kommuner gemensamt tillser att de berörda personerna kan vistas på lämpligare ställen än häktena. Åtgärder skall vidtas så att inga andra än de som är misstänkta för brott, eller dömts för begången brottslighet, skall hållas inlåsta. Otillåten vistelse eller befarad dylik får aldrig berättiga inlåsning.

Vi anser därför att riksdagen skall ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om att häkten eller andra inlåsningsformer skall kunna avskaffas för de grupper som angivits.

En polis för alla

Miljöpartiet anser att polisväsendet fyller en viktig, om än av olyckliga omständigheter betingad, funktion i dagens samhälle. Vi har därför under en längre tid medverkat till bland annat reformer av polisväsendet genom den s.k. närpolisreformen, genom tillskjutandet av kraftigt utökade resurser och genom utökning av antalet platser på polishögskolan med mera

Samtidigt som polisverksamheten har utvecklats på flera positiva sätt, så har vi även uppmärksammat oroande inslag inom polisväsendet. Det handlar bland annat om felaktigheter och brister i utredningen efter mordet på stats-

Fel! Okänt namn på

ministern Olof Palme (se bland annat Granskningskommissionens betänkande Brottsutredningen efter mordet på statsminister Olof Palme (SOU 1999:38)), justitiekanslerns rapport om rutiner vid utredningar av dödsfall i samband med myndighetsingripanden och Osmo Valloutredningens betänkande Osmo Vallo-utredning om en utredning (SOU 2002:37), Rikspolisstyrelsens utredning om polisinsatserna i Östergötlands län med anledning av händelserna i Malexander och Granskningskommissionens betänkande Göteborg 2001 (SOU 2002:121). Det finns fler tecken på att det inom polisväsendet finns strukturer som gynnar ett samhällsmedborgarfrånvänt, elitistisk, diskriminerande och sällsynt hierarkiskt förhållningssätt. Detta tillsammans med nyttillkomna utredningar om ineffektivitet hos polismyndigheterna (bland annat doktorsavhandlingen av Stefan Holgersson – Yrke: polis: yrkeskunskap, motivation, IT-system och andra förutsättningar för polisarbete) har visat att polisväsendet nu behöver genomgå drastiska förändringar i syfte att öka och förbättra allmänhetens förtroende för polisväsendet samt att öka myndigheternas effektivitet i förhållande till de av staten anslagna medlen.

Det finns även andra inslag inom polisens verksamheter som är ägnade att väcka oro. Det handlar bland annat om polisens utökade befogenheter att använda dum-dum-kulor, polisens vilja att använda så kallade okonventionella spaningsmetoder (brottsprovokation och bevisprovokation m.m.), polisens oförmåga att hantera förekomsten av våld från polis mot misstänkta och allmänhet och den olämpliga användningen av tjänstevapen (Johannes Knutsson och Jon Strypes rapport Polisens bruk av vapen (Polishögskolans rapport 2002:1). I den senare utredningen finns en intressant jämförelse med Norge, där polismännen inte har vapen i yttre tjänst utan särskilt skäl. Jämförelsen visar bland annat att det i Norge skadas en person om året i samband med att polis avfyrat vapen. I Sverige blir fyra gånger fler personer skadade.

Av tillgänglig statistik avseende anmälningar mot polismän för misstänkt eller påstått användande av övervåld i tjänsten framgår att motsvarande en promille döms för något brott med anledning av anmälan. När 4 622 anmälningar inkommit om misstänkt polisövervåld, så är detta ett tecken på att någonting inte står rätt till i samhället, det handlar om att allmänhetens förtroende för polisväsendet rubbas och att det för vissa grupper i samhället riskerar bli så att polisen inte är ett skydd utan en fara i sig. Vi ser allvarligt på detta, särskilt som det svärta ned och försvårar arbetet för alla de poliser som på ett korrekt sätt utför ett synnerligen nödvändigt och viktigt arbete med att upprätthålla lag och ordning.

Vi anser att polisiärt arbete är ett statligt ansvar.

Med anledning av det som ovan anförs anser vi att följande åtgärder bör vidtas vad avser polisväsendet:

- Avskaffa polismans skyldighet att alltid använda vapen i yttre tjänst. Vapen skall endast få användas när chef så beordrar eller det uppenbart finns ett behov därav.
- Återinför närpoliserna och möjliggör för fler poliser att cykla eller gå i tjänsten. Normen måste vara en självständigt och aktivt uppsökande polis, som finns nära medborgarna i deras vardag.

Fel! Okänt namn på

- Inför en polishögskola skiljd från Rikspolisstyrelsen och som är ett separat utbildningsprogram inom det vanliga högskolesystemet. I denna skall frågor om kön och makt, våld i nära relationer, hatbrott, antidiskriminering och användandet av fredliga ingripandemetoder betonas mer än vad som är fallet i dag.
- Återinför en central och enhetlig polischefsutbildning där det är ett minimikrav att polischefer har tillägnat sig minst kunskaper motsvarande en juris kandidatexamen och där det inte bara ingår frågor om förundersökningsmetod och teknik utan ett kraftigt fokus finns på medarbetarfrågor, ledarskapsutveckling och mångfald.
- Renodla polisrollen. Vi vill att poliser utreder brott och arbetar med brottsförebyggande åtgärder. Övriga inslag i den polisiära verksamheten kan antingen skötas av någon annan eller skötas av civilanställda. Det kan handla om allt från att effektivisera passadministrationen till att minska regleringen av det offentliga rummet. Vi anser däremot inte att kommuner är lämpade för att omhänderta berusade personer.
- Gör det möjligt för polismyndigheter att ta betalt för polisinsatser i samband med kommersiella händelser; oavsett om det är idrottsmatcher, kändisgalor, musikföreställningar eller vattenfestivaler, så anser vi att samhällets resurser måste prioriteras till att skydda oskyldiga och gripa skyldiga, inte till att upprätthålla ordningen bland vuxna människors frivilliga fritidsaktiviteter.
- Gör en översyn av diskriminerande strukturer inom polisväsendet och låt allt från polisaspiranter till polischefer bidra med sina erfarenheter i detta. Det är av den största vikt att alla från den kränkta invandraren till nedslagna homosexuelle eller slagna kvinnan vågar anmäla begångna brott och känner att de tas på allvar av alla instanser inom rättskedjan.
- Förbättra polisväsendets metoder i arbetet mot och kartläggningen av hatbrott.
- Inför en bestämmelse i brottsbalken, rättegångsbalken eller annan motsvarande lagstiftning, som medför att Europadomstolens praxis avseende våld mot intagna i häkten och kriminalvårdsanstalter inkorporeras i svensk rätt. Detta innebär att om en intagen skadas under tiden personen vistas hos polis eller kriminalvård, så skall staten bevisa att skadan inte inträffat under vistelsen och att ingen inom staten ansvarig person förorsakat skadan. Lyckas inte staten bevisa att staten är oskyldig så skall den enskilde ha rätt till skadestånd.
- Gör en översyn av 13 § polislagen (1984:387), som rör polisens rätt att ingripa vid personers störande av den allmänna ordningen, i syfte att följa de slutsatser som bland annat Riksdagens ombudsmän dragit vid ett flertal tillfällen. Det handlar bland annat om att precisera i vilken omfattning polis får använda våld och maktmedel för att förflytta personer, så att inte enskilda personer kränks, så att inte yttrande- och demonstrationsfriheten inskränks och så att inte polisen uppfattas som ett hot mot de medborgerliga fri- och rättigheterna den är satt att skydda. I samband med införandet av 13 § 2 st polislagen uttalade utredningen att lagstiftningsförslaget inte var förenligt med Europakonventionen. Samma bedömning gjorde bland annat

Fel! Okänt namn på

lagrådet och ett flertal remissinstanser. Vi kan nu dra lärdomen att polisen inte förmått tillämpa lagen på ett sätt som varit förenligt med svensk lag eller våra internationella åtaganden.

Vad som ovan anförts om behovet av reformer inom polisväsendet med mera bör riksdagen som sin mening ge riksdagen till känna.

- Avskaffa 13 b och c §§ polislagen. De båda bestämmelserna ger polisen alltför stora befogenheter. För tillämplighet av 13 b § krävs således inte att deltagaren eller åskådaren rent faktiskt begått en kriminell handling (eller befarats komma att göra det) och det finns inget krav på en individuell bedömning för varje person som skall avlägsnas. Detsamma gäller 13 c § som anger att ”folksamling” och ”deltagarna” får avvisas eller upplösas. Någon närmare definition av begreppet folksamling finns inte utan i lagens förarbeten (prop. 1996/97:175 s. 27) hänvisas till betänkandet som hänvisat till 16 kap. 3 § brottsbalken och bestämmelserna om ohörsamhet mot ordningsmakten. I förarbetena till den bestämmelsen framgår att den motsvarar 11 kap. 3 § strafflagen. I kommentaren till 16 kap. 3 § BrB (Brottsbalken En kommentar. Holmqvist med flera) uttalas således att till begreppet folksamling är att hänföra samlingar om 200 personer och sammankomster, vare sig i det fria eller inomhus och oberoende av om tillträdet är öppet för allmänheten. Paragrafen är inte tillämplig på fall då endast en eller ett par enstaka personer i en folksamling uppträder ordningsstörande. Fortfarande finns dock ingen närmare definition av begreppet folksamling och praxis (NJA 1989 s. 308) har inte gjort situationen tydligare. Den kritik vi framförde genom motionen 1997/98:Ju2 i denna del kvarstår därför och vi vidhåller vårt krav på att polisen i varje enskilt fall måste göra en individuell bedömning av om den enskilda individen gjort sig skyldig till, eller kan misstänkas göra sig skyldig till, ett brott. Lagrummet saknar vidare någon som helst angivelse av hur långt bort polisen får avvisa eller avlägsna folksamlingen. Sammantaget kvarstår således vår sedan tidigare framförda kritik och att vi anser att dessa båda lagrum skall avskaffas.

Fler specialiserade åklagare

I takt med att polismyndigheterna effektiviserar sitt arbete och gör de prioriteringar riksdag och regering önskar så förändras förutsättningarna för åklagarmyndighetens arbete. Trots att det får anses vara ett av de mest effektiva och minst problematiska steget i rättskedjan så finns det saker att förbättra. Åklagarmyndigheten behöver successivt utökade finansiella resurser för att kunna möta de ökade resurser som polisen erhållit, och dessa resurser bör enligt vår mening avse åklagare med särskild kompetens inom familjevåld och sexualbrott, inkluderande våld mot kvinnor och sexuella övergrepp mot barn, fler åklagare för bekämpning av miljö- och ekobrott, samt experter på internationell organiserad brottslighet. Det skall finnas speciella åklagare som arbetar med bekämpning av hatbrott.

Vi anser vidare att åklagarmyndigheten skall omfattas av ett generellt uppdrag till hela rättsväsendet att kartlägga förekomsten av diskriminerande strukturer.

Mot bakgrund av de problematiska strukturer vi anser att det finns inom polisväsendet så anser vi att det skall finnas särskilt utbildade åklagare med ansvar för utredning av misstänkta polisövergrepp.

Vad som ovan anförts om behovet av fler specialiserade åklagare bör riksdagen som sin mening ge riksdagen till känna.

Allas tillgång till lagen

Domstolar fullgör många olika funktioner men den huvudsakliga är att med stöd av lag lösa tvister mellan enskilda, det allmänna och enskilda och stundtals mellan företrädare för det allmänna. På så vis erhålls lösningar på många gånger infekterade, känsloladdade och problematiska frågor – helt utan användande av våld. Det är därför av den yttersta vikt att så många tvister som möjligt kan lösas av domstol i stället för utomrättsligt och att såväl enskilda som offentliga institutioner hyser det största förtroende för domstolarna och deras rättsskipande funktion.

Samtidigt som domstolen många gånger är den bästa och fredligaste tvistlösaren, så är den inte alltid den mest ändamålsenliga. Olika former av medling och överläggningar kan få samma resultat som en dyrbar och långsam förhandling i domstolen. Vi anser därför att det skall närmare utredas i vilken grad och på vilka sätt tvister skall kunna lösas genom det allmännas försorg men utan att det ofta dyrbara och långsamma processande som domstolen innebär, används. Detta system används redan idag bland annat såvitt avser vissa konsumenttvister hos Allmänna reklamationsnämnden, genom olika medlingsförfaranden mellan unga brottslingar och polis och socialtjänst och genom olika skiljeförfaranden. På så vis kan domstolarna användas till de verkligt komplicerade och svårutredda fallen liksom till dem som är ingripande för enskilda personer.

Rättssystemet kan många gånger te sig komplext och svårbegripligt för den enskilde, och det kan även för en rättsutbildad många gånger te sig svårt att klara av olika rättsliga förfaranden, kanske framför allt i domstol. Detta riskerar leda till att personer avstår från att lösa berättigade tvister i domstol, att allvarliga fel begås i samhället och att oskyldiga personer tillmäts felaktiga egenskaper eller åsikter. Det måste därför finnas ett väl fungerande och utbyggt rättshjälpsystem, ett väl utbyggt och pedagogiskt rättsinformationssystem samt domstolar som är tillgängliga och åtkomliga för allmänheten. Vi anser därför att all gällande författningstext, så många som möjligt av de tillämpade förarbetena och rättsfallen från högsta domstolen och regeringsrätten, skall vara tillgängliga utan någon kostnad för den enskilde via elektroniska media. På sikt anser vi att även alla kommunala och andra normbeslut skall finnas tillgängliga via detta sätt. – Genom detta får allmänheten tillgång till huvuddelen av de svenska rättskällorna.

Fel! Okänt namn på

Vi anser att dagens rättshjälssystem är i grunden bra och bejakar grundtanken om att behovet i första hand skall tillgodoses genom tillgängliga försäkringslösningar. Det finns dock tvister och rättsliga problem som inte omfattas av försäkringar och som drabbar enskilda hårt; det kan handla om olika familjerättsliga tvister, konsumenttvister eller frågor där den enskilde varken begriper eller förmår hantera offentligrättslig lagstiftning. Vi anser att dagens rättshjälssystem i många av dessa frågor är alltför restriktivt och emotser en översyn av rättshjälssystemet i syfte att flera olika sorters tvister skall omfattas och som är relaterade till enskilda fysiska personer.

I dag kan en näringsidkare som regel inte få någon som helst rättshjälp. Tillsammans med att marknadens försäkringslösningar många gånger saknar skydd för småföretagare när de utsatts för immaterialrättsintrång, konkurshot, vissa arbetsrättstvister och dylikt, så riskerar detta medföra att små företag slås ut, arbetstillfällena försvinner och staten belastas med olika kostnader. Vi anser därför att småföretagare i vissa fall skall ha rätt till rättshjälp under samma förutsättningar som fysiska personer.

Vad som anförts om behovet av ett samlat och fritt tillgängligt rättssystem, och en översyn av rättshjälssystemet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Domare av folket och för folket

Domaren har av staten och dess medborgare givits makten att döma medmänniskor. De har en makt som är både skrämmande och imponerande. Det är därför viktigt att de såväl formellt som reellt sett är väl lämpade för sitt värv.

Förutom att domaren, enligt vår mening, måste ha genomgått en särskild domarutbildning med obligatoriska inslag i dels domsskrivning, föredragandeteknik och rättskunskap, dels jämställdhets-, antidiskriminerings- och mångfaldsfrågor, så måste personen vara väl lämpad som pedagog, arbetskamrat och stundtals chef. Vi anser därför att personer som dömts för brott där strängare påföljd än penningböter ådömts inte skall få komma i fråga vare sig som notarier eller domare. Vi anser vidare att det vid anställning som domare eller notarie skall ingå som ett obligatoriskt villkor att personen deltar i kontinuerlig fortbildningsverksamhet, som arbetsgivaren i form av Domstolsverket anordnar. Det får inte vara så att domare kan vägra fortbildning eller att ta till sig utveckling inom arbetsområdet.

I dagens domarutbildningssystem utbildas framtidens makthavare. Samtidigt är utbildningen konservativt uppbyggd med konstant betygssättning och stundtals extremt dåliga arbetsvillkor. Vi anser att domarutbildningen, samt notariemeriteringen, skall ses över och bli mer lik den allmäntjänstgöring som läkare idag har. Fullkomligt självklart är att vuxna människor inte skall betygsättas i sitt arbete.

Idag anställs ordinarie domare genom antingen ansökningsförfarande och beslut av regeringen, eller genom kallelseförfarande av regeringen. Vi vill

Fel! Okänt namn på

avskaffa kallelseförfarandet för denna yrkeskategori och vill i stället ha en helt öppen rekrytering till samtliga domartjänster i Sverige.

Riksdagen bör därför begära att regeringen utreder hur de åtgärder som ovan anförts kan genomföras såvitt avser rekryteringen av domare m.fl. i Sverige.

En förändrad juristutbildning

Den absoluta merparten av domarna i Sveriges domstolar har genomgått en juristutbildning i Sverige. Förutom att utbildningen präglas av en hög grad av självstudier, innötning och en konstant betygshets, så riskerar den att lära in och prägla kommande makthavare i ett likformighetstänkande av stundtals destruktiv art. Kombinerat med de höga kraven för att erhålla s.k. notariemering medför detta en risk för att domstolarna bemannas med domare som är onödigt inställsamma och förarbetstrogna. Det faktum att ytterst få domare förekommer i debatten om rättsfrågor och om giltigheten och konsekvensen av fattade domar, kan ses som ett tecken på detta. Vi menar att såväl juriststudenter som allmänhet förtjänar något bättre och tror att detta kan åstadkommas via några olika åtgärder. Ett sätt är att minska antalet platser på juristprogrammen och i stället satsa de tillgängliga resurserna på problembaserad inläring med fallstudier, utökade studiebesök, seminarier och välkomna besök i verkligheten. Ett annat sätt är att i utbildningen infoga obligatoriska inslag av praktik inom exempelvis polis, kriminalvård eller socialtjänst. Ett tredje sätt är att avskaffa dagens betygssystem och i stället införa betygen godkänt och underkänt. En åtgärd är också att vidta olika aktiva åtgärder för att öka andelen studerande med utomeuropeisk bakgrund eller barn till föräldrar utan akademisk utbildning. Vi anser därför att regeringen snarast skall tillse att dessa åtgärder genomförs vid de universitet och högskolor som i dag utbildar jurister och att regeringen skall ge Högskoleverket i uppdrag att utreda på vilket sätt frågor om kön och makt genomsyrar utbildningen.

Vad som ovan anförts om behovet av en reformerad juristutbildning bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Bättre folkrepresentation i domstolarna

Nämndemännen fyller en viktig funktion som samhällets representanter i domstolen och ger genom sin närvaro och sitt deltagande i den dömande processen en legitimitet och förutsättningar för en ökad förståelse av och för domstolarnas arbete. De tillför ortskännedom, prövar bevisning och väger påföljders stränghet och exakthet.

Då nämndemännen fyller så viktiga funktioner i domstolarna, så är det också viktigt att de förmår att väl representera allmänheten, att de är väl lämpade för sina uppdrag och att de har de bästa förutsättningar för att fungera

Fel! Okänt namn på

som meddomare. Många av de reformförslag som framförs i Nämndemannakommitténs betänkande – Framtidens nämndemän (SOU 2002:61) är därför väl lämpade och bör genomföras. Det finns dock skäl att närmare överväga vissa större förändringar i nämndemannasystemet.

För det första anser vi att alla de som är röstberättigade vid val till landstings- och kommunfullmäktige även skall kunna utses till nämndemän. Dagens krav på svenskt medborgarskap måste därför avskaffas.

För det andra anser vi att bristerna i sammansättningen av nämndemannakåren kräver kraftigare åtgärder än som kommittén föreslår. Tillgänglig statistik från Domstolsverket utvisar att det per augusti 2005 finns 7 263 nämndemän. Av dessa är över 2 200 personer äldre än 66 år, samtidigt som endast en är under 20 år, vilket medför att genomsnittsåldern är 58 år. Nämndemannakommittén har dessutom anmärkt på den dåliga etniska representativiteten inom nämndemannakåren. Vi anser därför att det är klarlagt att de politiska partierna inte klarar av att rekrytera personer till nämndemannauppgiften som är väl representativa för befolkningen i dess helhet. En konsekvens av detta är att vi anser att den fria kvot, som nämndemannakommittén skriver om, i ett första steg skall vara hälften av totala antalet nämndemän, för att sedan på längre sikt motsvara samtliga. Skulle representativiteten trots detta bli för dålig kan kraftigare åtgärder få övervägas; såsom att göra det till en plikt för alla med rösträtt att ställa upp som nämndeman.

För det tredje anser vi att utbildningen för nämndemännen skall vara obligatorisk och skall utföras av Domstolsverket. Det finns i dag uppgifter om alltför många nämndemän som inte fått utbildning, eller som fått utbildning men av ytterst skiftande kvalitet. Domstolsverket har en omfattande erfarenhet och kunskap i att anordna utbildningar för notarier och domare och kan lämpligen göra detta även för nämndemän.

För det fjärde anser vi att ersättningen för det utförda nämndemannauppgiften behöver utgå med betydligt större belopp än som nämndemannakommittén föreslår. På så sätt kan det bli konkurrens om att bli nämndeman och uppgiften kan bli betydligt populärare än som är fallet idag bland yngre personer.

Avslutningsvis anser vi att det måste upprättas väl fungerande system för kommunikation mellan nämndemän och domstolar. Det får inte vara så att nämndemän får handlingar från domstolen samma dag som förhandlingen, att nämndemännen inte kan komma i kontakt med domstolen förrän dess växel har öppnats eller att domstolen aktivt vidtar åtgärder för att vissa nämndemän inte skall få döma i vissa typer av mål. Detta anser vi att regeringen skall beakta i det fortsatta reformarbetet avseende nämndemännen.

Vad som anförts om behovet av reformering av nämndemannasystemet och förbättringar för nämndemännen, bör riksdagen ge regeringen till känna.

Förbättrad säkerhet i domstolarna

I takt med att domstolsväsendets yttre struktur och uppbyggnad reformeras, skapas även förutsättningar för att ha moderna och ändamålsenliga domstolslokaler. Det finns dock fortfarande allmänna domstolar där tilltalade, vittnen och målsäganden tvingas sitta i samma rum och lokaler i avvaktan på förhandlingen. Detta är klart olämpligt och är ägnat att försämra tilltron till rättsväsendet och såväl vittnens som målsägandens uppgifter under rättegången. Det har även framkommit uppgifter om att vittnen i allt fler förhandlingar ändrar sina uppgifter, till den tilltalades fördel, under förhandlingen. Samtidigt förekommer det att målsäganden och vittnen av olika skäl känner rädsla inför att konfronteras med tilltalad, vissa av åhörarna eller kanske t.o.m. den tilltalades försvarare. Vi anser att regeringen skall tillse att säkerheten för parter i rättegångar ökar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 september 2005

Maria Wetterstrand (mp)

Peter Eriksson (mp)

Åsa Domeij (mp)

Gustav Fridolin (mp)

Helena Hillar Rosenqvist (mp)

Mikael Johansson (mp)

Jan Lindholm (mp)

Yvonne Ruwaida (mp)

Karin Svensson Smith (-)

Lars Ångström (mp)

Leif Björnlod (mp)

Barbro Feltzing (mp)

Lotta Hedström (mp)

Ulf Holm (mp)

Mona Jönsson (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Ingegerd Saarinen (mp)

Mikaela Valtersson (mp)